

Prípád 1

Pán Walter H., nemecký občan, bol členom predstavenstva spoločnosti G so sídlom v Hamburgu a riaditeľom dcérskej spoločnosti G Spain so sídlom v Barcelone (Španielsko). Podľa španielskych zákonov o úpadku (prijatých v roku 1970, ktoré neboli zmenené od vstupu do ES) vysokí manažéri boli vylúčení z nároku na odškodnenie za nevyplatenú mzdu z výťažku z predaja majetku úpadcu ako aj na odškodnenie z garančného fondu Ministerstva práce a sociálnych vecí. Tieto opatrenia boli prijaté na zabránenie prípadným nepokojom, keď by radoví zamestnanci závideli príliš vysoké kompenzácie manažérom.

Smernica Rady 80/987/EHS z 20 októbra 1980 (t.j. pred vstupom Španielska do ES) o aproximácii predpisov členských štátov vo vzťahu k ochrane zamestnancov v prípade úpadku ich zamestnávateľa výslovne nevyklučuje manažérov z kompenzácií v rámci konkurzných schém.

Španielska dcérska spoločnosť G Spain sa v roku 2006 dostala spolu s jej materskou spoločnosťou G do úpadku a pán Walter H. požiadal o náhradu nevyplatenej mzdy svojho bývalého zamestnávateľa, ako aj o náhradu časti mzdy z garančného fondu. Tento nárok bol zamestnávateľom ako i garančným fondom zamietnutý, a preto sa pán Walter H. obrátil so žalobou na Mestský súd pre Barcelonu z dôvodu nevyplatenia kompenzácie z predaného majetku spoločnosti G Spain a na rovnaký súd so žalobou na Garančný fond Ministerstva práce a sociálnych vecí, pričom vo svojich žalobách tvrdil, že španielske právo je v rozpore s európskym. Daný mestský súd obe žaloby zamietol. Pán Walter H. sa obrátil s odvolaním na Regionálny súd pre Katalánsko a tvrdil, že je potrebné uplatniť „eurokonformný“ výklad španielskeho konkurzného práva, a teda vykladať ho v súlade so smernicou 80/987/EHS. Ďalej sa pred súdom domnieval, že smernicu 80/987/EHS treba vykladať tak, že pokiaľ neustanovuje nič o kompenzáciách pre manažérov znamená to, že táto smernica sa vzťahuje aj na manažérov. Preto sa domnieval, že na základe eurokonformného výkladu má nárok na obe kompenzácie. Odvolanie bolo regionálnym súdom, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný riadny opravný prostriedok, zamietnuté s odôvodnením, že španielske právo takéto nároky neumožňuje. Výklad smernice ponúknutý pánom Walterom H. považoval regionálny súd za nesprávny, hoci sa nemohol odvolať na žiadnu predchádzajúcu existujúcu judikatúru.

Napokon požiadal pán Walter H. najvyššieho kráľovského prokurátora o podanie mimoriadneho dovolania na najvyšší súd, ktorý svojim uznesením požiadal Súdny dvor Európskej únie o výklad smernice 80/987/EHS v tom smere, či je možné ju aplikovať na manažérov spoločnosti v úpadku.

Odpovedzte na nasledujúce otázky, pričom v odpovedi odkážte na relevantné ustanovenia ZEÚ alebo ZFEÚ:

1. Na základe uvedených skutočností, urobili španielske súdy nejakú procedurálnu chybu v súvislosti s aplikáciou európskeho práva? Ak áno, ako mali tieto súdy, respektíve niektorý z nich postupovať?
2. Čo znamená pojem „eurokonformný“ výklad. Na aké účinky európskeho práva sa vzťahuje a aký je pre neho právny základ?
3. Je v danom prípade „eurokonformný“ výklad prípustný tak, ako sa ho domáha žalobca? Odôvodnite.

4. Ak by SDEÚ potvrdil výklad smernice 80/987/EHS, aký navrhoval pán Walter H., na aký druh plnenia a od koho má nárok, a akým spôsobom si ho môže uplatniť?

Prípád 2

Pán Novák čelil trestnému stíhaniu, keďže v roku 2014 ako riaditeľ podnikateľa ktorý vyrábal rozpúšťadlá a laky porušil niektoré ustanovenia slovenského práva, ktoré požaduje od výrobcov obsahujúcich benzén, toluén a xylén nielen aby balenia označili, že dané látky sú prítomné, ale aj ich percentuálny podiel a osobitne percentuálny podiel benzénu.

Pokiaľ ide o rozpúšťadlá, v čase porušenia malo byť slovenské právo upravené v súlade so smernicou 2010/75896/EU, ktorej ustanovenia boli členské štáty transponovať do 8.decembra 2012, pričom Slovensko dané ustanovenia netransponovalo v stanovenom termíne.

Táto úprava mala spočívať v odvolaní ustanovení slovenského práva, na základe ktorých bol pán Novák obvinený a zmenila by podmienky trestných sankcií v danej veci.

Pokiaľ ide o balenie a označovanie lakov, smernica 2012/728/EU bola v danom čase už prijatá Radou a Európskym Parlamentom, avšak na základe článku 12 mali členské štáty do 9. novembra zosúladiť vnútroštátne právo s danou smernicou.

Transpozícia danej smernice by tiež viedla k odvolaniu ustanovení slovenského práva, na základe ktorých bol pán Novák obvinený, keďže podmienky smernice sú menej prísne.

V prípade lakov aj rozpúšťadiel sa pán Novák na svoju obhajobu domáhal ustanovení oboch príslušných smerníc.

1. Je konflikt medzi smernicami a vnútroštátnym právom prípad uplatnenia zásad priameho účinku alebo nepriameho účinku?
2. Je situácia rozdielna v prípade lakov a rozpúšťadiel?
3. Môže sa pán Novák domáhať nižších požiadaviek smerníc?
4. Môže byť relevantné, že aj iné štáty netransponovali danú smernicu?

Prípád č. 3

Pani S je občianka Spojeného kráľovstva, ktorá sa dopustila viacerých drobných krádeží v Severnom Írsku. Keďže mala trvalý pobyt v Bristole, súd rozhodujúci o jej priestupkoch jej uložil zákaz zdržiavať sa inej krajine ako v Anglicku. Následne bola daná pani zatknutá pri krádeži v Edinburghu a prokurátor jej navrhol trest za krádež ako i pokutu za porušenie súdneho príkazu neopustiť Anglicko. Pani S namietla, že zákazom opustiť Anglicko bolo porušené jej právo občana Európskej únie voľne sa pohybovať po území EÚ. Korunný súd sa obrátil sa SD EÚ s predbežnou otázkou, či v danom prípade mohlo byť porušené právo EÚ vo vzťahu k voľnému pohybu osôb.

Ako by o danej otázke rozhodol SD EU?

Prípád č. 4

Krajina P uzatvorila v roku 1986 medzinárodnú zmluvu s Alžírskom o voľnom pohybe tovaru. V januári roku 2010 sa stala krajina P členom EÚ. Krajina P pokračovala v uplatňovaní danej medzinárodnej zmluvy aj po vstupe do EÚ. Vo februári 2010 napadla podala Komisia žalobu na krajinu P pre porušenie Zmlúv.

1. Postupovala Komisia pri podaní žaloby správne?
2. Za akých podmienok môže Komisia podať v danom prípade žalobu a čoho sa môže domáhať?

Prípád č. 5

Podal žalobu proti Rade EÚ. Európsky parlament vo svojej žalobe navrhuje na jednej strane zrušenie rozhodnutia Rady 2011/640/SZBP z 12. júla 2011 o podpise a uzavretí Dohody medzi Európskou úniou a Maurícijskou republikou o podmienkach odovzdávania osôb, ktoré sú podozrivé z pirátstva, a súvisiaceho zaisteného majetku zo strany námorných síl pod vedením Európskej únie Maurícijskej republiky, a o podmienkach osôb podozrivých z pirátstva po ich odovzdaní (Ú. v. EÚ L 254, s. 1, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ a „dohoda medzi EÚ a Mauríciom“) a na druhej strane zachovanie účinkov tohto rozhodnutia.

Jednotná akcia Rady 2008/851/SZBP z 10. novembra 2008 o vojenskej operácii Európskej únie na podporu odradzovania od pirátskych činov a ozbrojených lúpeží pri somálskom pobreží, prevencie pred nimi a ich potláčania (Ú. v. EÚ L 301, s. 33), zmenená a doplnená rozhodnutím Rady 2010/766/SZBP zo 7. decembra 2010 (Ú. v. EÚ L 327, s. 49, ďalej len „jednotná akcia 2008/851“), je založená na článku 14 EÚ, článku 25 treťom odseku EÚ a článku 28 ods. 3 EÚ.

Článok 1 tejto jednotnej akcie, nazvaný „Poslanie“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Európska únia... realizuje vojenskú operáciu na podporu rezolúcií Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov (BR OSN) č. 1814 (2008) a 1816 (2008) a 1838 (2008) v súlade s povolenou akciou v prípade pirátstva uplatnením článkov 100 a nasledovných dohovoru Organizácie spojených národov o morskom práve podpísanom v Montego Bay 10. decembra 1982 (ďalej len ‚dohovor Organizácie Spojených národov o morskom práve‘) a predovšetkým prostredníctvom záväzkov s tretími štátmi, ďalej len ‚Atalanta‘ s cieľom podporiť:

- ochranu plavidiel [Svetového potravinového programu], ktoré prepravujú potravinovú pomoc somálskemu vysídlenému obyvateľstvu v súlade s mandátom rezolúcie BR OSN č. 1814 (2008),
- ochranu citlivých plavidiel plaviacich sa pri pobreží Somálska, ako aj podporiť odradzovanie od pirátskych činov a ozbrojených lúpeží pri somálskom pobreží, prevenciu pred nimi a ich potláčanie v súlade s mandátom vymedzeným v rezolúcii č. 1816 (2008) BR OSN.“

Článok 2 uvedenej jednotnej akcie s názvom „Mandát“ stanovuje:

„Atalanta za podmienok ustanovených v uplatniteľných normách medzinárodného práva, najmä v dohovore Organizácie spojených národov o morskom práve a rezolúciách BR OSN č. 1814 (2008) a 1816 (2008) a v rámci dostupných kapacít:

...

- e) na účely prípadného výkonu trestného stíhania príslušnými štátmi za podmienok stanovených v článku 12 môže zatknúť, zadržať a odovzdať osoby, ktoré sú podozrivé z toho, že zamýšľajú spáchať, ako sa uvádza v článkoch 101 a 103 Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve, páchajú alebo spáchali pirátske činy alebo ozbrojenú lúpež v zónach, v ktorých je prítomná, a zadržať plavidlá pirátov alebo osôb, ktoré vykonali ozbrojenú lúpež, alebo plavidlá, ktoré boli unesené v dôsledku pirátskeho činu alebo

ozbrojenej lúpeže a ktoré sú v rukách pirátov alebo osôb, ktoré vykonali ozbrojenú lúpež, alebo tovar, ktorý sa nachádza na ich palubách;

...“

Článok 10 jednotnej akcie 2008/851 s názvom „Účasť tretích štátov“ znie takto:

„1. Bez toho, aby bola dotknutá autonómia rozhodovania [Únie] a jednotný inštitucionálny rámec, a v súlade s príslušnými usmerneniami Európskej rady sa môžu tretie štáty vyzvať, aby sa zúčastnili na operácii.

...

3. Podrobné podmienky týkajúce sa účasti tretích štátov sa ustanovia v dohodách, ktoré sa uzatvoria v súlade s postupom ustanoveným v článku [37 ZEÚ]. ... Ak [Únia] a tretí štát uzatvorili dohodu ustanovujúcu rámec účasti tohto tretieho štátu na operáciách krízového riadenia [Únie], uplatňujú sa v súvislosti s touto operáciou ustanovenia takejto dohody.

...

6. Podmienky, za ktorých sa odovzdajú tretiemu štátu, ktorý sa zúčastňuje na operácii, osoby zatknuté a zadržané pri výkone súdnej právomoci tohto štátu, sa prijímú pri príležitosti uzavretia alebo vykonania dohôd o účasti uvedených v odseku 3.“

Podľa článku 12 tejto jednotnej akcie, nazvaného „Odovzdávanie zatknutých a zadržaných osôb na účely výkonu súdnej právomoci“:

„1. Na základe toho, že Somálsko akceptuje výkon súdnej právomoci členských štátov alebo tretích štátov na jednej strane a článok 105 Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve na druhej strane, sa osoby, ktoré sú podozrivé z toho, že zamýšľajú spáchať, ako sa uvádza v článkoch 101 a 103 Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve, páchajú alebo spáchali pirátske činy alebo ozbrojenú lúpež v teritoriálnych vodách Somálska alebo na šírom mori, a ktoré boli zatknuté a zadržané, ako aj veci, ktoré boli použité na spáchanie týchto činov, sa na účely trestného stíhania odovzdávajú:

– príslušným orgánom členského štátu alebo tretieho štátu zúčastňujúceho sa na operácii, pod ktorého vlajkou sa plavilo plavidlo, ktoré uskutočnilo zaistenie, alebo

– ak uvedený štát nemôže alebo si neželá vykonávať svoju súdnu právomoc, členskému štátu alebo tretiemu štátu, ktorý si želá vykonávať svoju súdnu právomoc nad uvedenými osobami alebo vecami.

2. Žiadna z osôb uvedených v odseku 1 sa nemôže odovzdať tretiemu štátu, ak podmienky tohto odovzdania neboli s týmto tretím štátom dohodnuté spôsobom v súlade s uplatniteľným medzinárodným právom, najmä medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, aby sa zabezpečilo, že žiadna osoba nebude vystavená trestu smrti, mučeniu alebo krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu.“

Podľa článku 2 dohody medzi EÚ a Mauríciom s názvom „Vymedzenie pojmov“:

„Na účely tejto dohody:

a) *„národné sily pod vedením Európskej únie (EUNAVFOR)“* sú hlavný vojenský štáb EÚ a národné kontingenty, ktoré prispievajú k operácii EÚ *„Atalanta“*, ich lode, lietadlá a majetok;

...“

Článok 1 tejto dohody, nazvaný „Ciel“, stanovuje:

„Touto dohodou sa vymedzujú podmienky a spôsoby

- a) odovzdávania osôb, ktoré sú podozrivé z pokusu spáchať, z páchania alebo zo spáchania pirátskych činov v rámci oblasti operácie EUNAVFOR... a zadržaných EUNAVFOR-om;
- b) odovzdávania súvisiaceho majetku zaisteného EUNAVFOR-om, zo strany EUNAVFOR-u Mauríciu, a
- c) spôsobov zaobchádzania s odovzdanými osobami.“

Okrem toho článok 3 dohody medzi EÚ a Mauríciom uvádza všeobecné zásady, ktorými sa riadia spôsoby a podmienky odovzdávania osôb podozrivých z pirátskych činov, ktoré zadržali EUNAVFOR, a s tým súvisiaceho majetku zaisteného EUNAVFOR Maurícijskej republiky. Táto dohoda tiež vo svojom článku 4 upravuje zaobchádzanie s odovzdanými osobami, ich trestné stíhanie a súdny proces, pričom v článku 5 pre nich stanovuje zákaz trestu smrti. V článku 6 tejto dohody sú upravené opatrenia o dokumentácii spojenej s odovzdaním uvedených osôb, najmä o evidencii a oznamovaní, a v článku 7 ods. 1 a 2 dohoda stanovuje, že EUNAVFOR poskytnú v rámci svojich prostriedkov a kapacít Maurícijskej republiky všetku pomoc na účely vyšetrovania a stíhania odovzdaných osôb. V tejto súvislosti článok 7 ods. 3 dohody medzi EÚ a Mauríciom upravuje možnosť zmluvných strán tejto dohody stanoviť si dojednania týkajúce sa finančnej, technickej a inej pomoci s cieľom umožniť odovzdávanie, zadržiavanie, vyšetrovanie a stíhanie odovzdaných osôb a súdny proces s nimi. Táto dohoda nakoniec vo svojich článkoch 10 a 11 stanovuje vykonávacie dojednania a nadobudnutie platnosti.

Dňa 22. marca 2010 Rada poverila vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, aby začal rokovania s cieľom uzavrieť dohodu o odovzdávaní osôb medzi Úniou a viacerými tretími štátmi vrátane Maurícijskej republiky.

Listom z tohto dňa Rada informovala o tomto rozhodnutí Parlament.

Po uvedených rokovaní Rada prijala 12. júla 2011 na základe článku 37 ZEÚ a článku 218 ods. 5 a 6 ZFEÚ napadnuté rozhodnutie, ktorým povolila podpísať dohodu medzi EÚ a Mauríciom. Toto rozhodnutie bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* 30. septembra 2011.

Dohoda medzi EÚ a Mauríciom bola podpísaná 14. júla 2011 a odvtedy sa dočasne uplatňuje.

Rada informovala Parlament o prijatí napadnutého rozhodnutia listom zo 17. októbra 2011.

1. Aký bol právny základ pre uzatvorenie uvedenej zmluvy?
2. Má SD EÚ právomoc preskúmať túto zmluvu? Ak áno v akom rozsahu?
3. Za akých podmienok možno zachovať účinky neplatného aktu?

Procesní aplikace práva EU

Důchodce pan Jurodivý studuje na právnické fakultě kursy univerzity třetího věku. Kromě toho si pročítá Sbírky zákonů a porovnává je s Úředními věstníky EU. Přitom narazí na zjevný nesoulad českého právního předpisu se směrnicí EU, kterou již Česko implementovalo. Tento nesoulad mu potvrdí jeho přítel, profesor práva.

1. Jak má pan Jurodivý postupovat, aby Soudní dvůr EU vydal rozsudek, v němž by se vykytovalo jeho jméno?

Aplikace a výklad nařízení

Pan Kratochvíl cestoval letecky na vědeckou konferenci do Itálie. Díky zpoždění letu, které přesáhlo 4 hodiny ale z konference stihl jen závěrečný raut. Po návratu do Prahy požadoval po leteckém přepravci finanční náhradu podle čl. 7 nařízení EU 261/2004. S ohledem na znění čl. 6 tohoto nařízení ale přepravce odmítl náhradu poskytnout. Pan Kratochvíl poté zažaloval přepravce o zaplacení předmětné náhrady u příslušného českého soudu.

1. Jaké metody výkladu nařízení EU by měl český soud použít?
2. Kdy má český soud povinnost a kdy možnost obrátit se na SD EU s předběžnou otázkou výkladu nařízení EU?
3. Má výklad podaný SD EU účinky ex tunc nebo ex nunc?

Prípád č. 8

Slovensko nechalo marně uplynout lhůtu k transpozici směrnice EU o minimální mzdě, podle níž by minimální mzda měla být 8 €/hod. Paní Karásková, česká občanka, pracovala u slovenského nestátního zaměstnavatele za minimální mzdu 4 €/hod., stanovenou podle slovenského mzdového předpisu, který uváděl, že minimální mzda je přesně v této výši. Poté, co se paní Karásková dozvěděla o existenci netransponované směrnice o minimální mzdě, chce se domoci vyšší minimální mzdy.

1. Může se paní Karásková dovolávat přímé aplikace (účinku) směrnice EU o minimální mzdě vůči zaměstnavateli?
2. Není-li přímá aplikace směrnice o minimální mzdě možná, jakých jiných možných následků netranspozice dotyčné směrnice se případně může paní Karásková dovolávat k domožení se nároku z dotyčné směrnice?
3. Jak by se změnilo právní postavení paní Karáskové v případě, že by pracovala pro státního zaměstnavatele?
4. Za jakých předpokladů mohou orgány EU pokutovat Slovensko za netranspozici směrnice o minimální mzdě?

Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU, přijaté na základě klauzule flexibility (čl. 352 SFEU), zrušilo přijímací zkoušky na všechna gymnázia v členských státech s odůvodněním, že se tím sleduje příspěvek k rozvoji kvalitního vzdělávání (stanovením rovných podmínek v přístupu mládeže ke vzdělání má dojít k zvýšení úrovně středních škol). Dalším deklarovaným důvodem bylo vyrovnání podmínek pro poskytování služeb v oblasti všeobecného vzdělávání mezi soukromými a veřejnoprávními školami.

Ředitelé veřejnoprávních škol se bouří, neboť přicházejí o možnost výběru nejlepších uchazečů o studium. Bouří se i soukromé školy, kterým klesá příjem ze školného v důsledku úbytku studentů. Vláda podala k Soudnímu dvoru EU proti Evropskému parlamentu a Radě žalobu na neplatnost nařízení, v níž namítá porušení čl. 165 SFEU, podle něhož má Unie respektovat samostatnou odpovědnost členských států za organizaci vzdělávacích systémů a který zároveň vylučuje harmonizaci národních právních předpisů v této oblasti. Vlády dvou dalších států, které se k žalobě připojily, namítají rozpor se zásadou svěřených pravomocí, podle níž spadá politika všeobecného vzdělávání do podpůrné, koordinační a doplňkové pravomoci (čl. 6 SFEU).

Otázky:

1. Je zrušení přijímacích zkoušek opatřením nezbytným k dosažení určitého cíle stanoveného Smlouvou
 - a) k 'rozvoji kvalitního vzdělávání' podle čl. 165 odst. 1 SFEU?
 - b) k 'vytvoření nebo fungování vnitřního trhu' podle čl. 26 odst. 1 SFEU?
 2. Pokud ano, poskytují příslušné politiky Unie k tomu nezbytné pravomoci?
 3. Pokud ne, brání postupu zvolenému v řešeném příkladu některá z podmínek jeho použití?
-
4. Pokud je nařízení nepřípustným zásahem do pravomoci členských států (aktem *ultra vires*), jakým způsobem lze zjednat nápravu?